

Preek over Johannes 19:31-37 – Goede Vrijdag 2014

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 22:1,2,3

Gebed

Schriftlezing: Johannes 19:16b-42

Zingen: Ps. 34:7,8

Tekst: Johannes 19:31-37

Preek

Zingen: Lb. 192:1,2,3,4,5,6

Geloofsbelijdenis

Zingen: Gez. 91

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 155:1,2,3,4,5

Zegen

Gehouden te: Baflo, 18-04-14 (19.30 u.)

Preek

Thema: De Koning is echt gestorven!

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. De Koning van de Joden

Aan het kruis van Golgota sterft een koning. Dé Koning. 'Jezus uit Nazaret, koning van de Joden.'

Dat is het opschrift dat aan het kruis bevestigd is, boven het hoofd van Jezus. En iedereen kan het lezen.

Pontius Pilatus heeft dat opschrift niet afgezwakt tot een bewering van de kruiseling, zoals de Joden wensten.

"U moet niet "koning van de Joden" schrijven, maar "Deze man heeft beweerd: Ik ben de koning van de Joden." (vs. 21)

Zij waren in hun kuif gepikt, want zij erkenden die Jezus niet als hun koning.

Maar Pilatus blijft bij wat hij heeft geschreven. Hij houdt nu zijn rug recht. Het is zo een officieel statement van de gouverneur van het Romeinse keizerrijk

"Jezus uit Nazaret, koning van de Joden."

Dat is niet slechts een titel zonder inhoud. Nee, Jezus is echt Koning. Al is zijn koningschap niet van deze wereld, maar uit de hemel. Dat kun je ook vernemen aan zijn houding en aan zijn gedrag, juist ook in het bittere lijden dat hij naar zich toe trekt en draagt. Koning in vernedering dus. Koning-knecht is hij.

Jezus toont zijn koningschap ook in de woorden die hij spreekt voor en aan het kruis van Golgota. Hij schikt en beschikt. Hij geeft zelfs orders, heel bewogen met zijn moeder en met zijn liefste leerling.

Koninklijk is ook zijn sterven. "Het is volbracht!" roept hij uit. Bepaald geen woord van een zwakkeling die amper nog een woord kan uitbrengen. Maar een woord van overwinning. In één woord brengt Jezus rapport uit aan zijn Vader.

En dan buigt hij het hoofd en geeft de geest. Ook weer een bewuste daad van Jezus. De adem wordt hem niet benomen. Nee, hij legt zijn leven zelf af. Daartoe had hij de macht. Dat heeft hij zelf gezegd, Joh. 10:18.

"Niemand neemt mijn leven, ik geef het zelf. Ik ben vrij om het te geven en om het weer terug te nemen - dat is de opdracht die ik van mijn Vader heb gekregen."

Verhoogd aan het kruis sterft dus de Koning van Israël.

Zijn sterven wordt vervolgens op een ongedachte manier bevestigd. Van drie kanten zelfs: van de kant van de soldaten, van de kant van de evangelist zelf en van de kant van de Schrift, de Bijbel.

Dat wil de apostel Johannes ons duidelijk maken in onze tekstverzen. Hij vertelt gedetailleerd over de bijzondere aandacht en actie van de soldaten; over zijn eigen betrouwbare getuigenis. En hij duidt het allemaal met woorden uit de Schrift.

Die drie elementen wil ik in het vervolg van de preek voor het voetlicht halen.

Johannes wil ons allen raken met wat hij ook nu vertelt. Hij wil, zegt hij, "*dat ook u gelooft.*"

Weet uzelf dus rechtstreeks aangesproken op deze goede vrijdag.

Ik herhaal het thema van de preek:

De Koning is echt gestorven!

Dat is het evangelie vanavond.

2. De aandacht van de soldaten

'Morgen is het sabbat.' En nog wel een extra feestelijke sabbat deze keer. In verband met het Pesachfeest en de dag van het aanbieden van de eerstelingen aan de HEER. Een dergelijke sabbat vergt extra voorbereiding. En dan moet er niets tussen komen dat de feestvreugde en de heiligheid van die dag verstoort.

'Morgen is het een bijzondere sabbat.'

De Joden, die verantwoordelijk zijn voor de uitlevering van Jezus, realiseren zich dat. Het past dus niet dat er morgen nog drie lijken aan een kruis hangen onder de rook van de tempel en het feest.

Sowieso moeten de lijken van geëxecuteerde misdadigers nog dezelfde dag verwijderd worden. Begraven of verbrand op de asvaalt in het Kedrondal, waar hun worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust. De wet van Mozes schreef dat voor.

De Joden willen dus een Pesach-sabbat zonder kruizen. Zeker zonder het kruis van die Jezus uit Nazaret. Daar hebben ze vanaf het begin op ingezet bij Pilatus. Daar zetten ze nog steeds op in.

Maar zal hun dat lukken? Dat denk ik niet. Zelfs al is de Schedelplaats straks weer leeg en kaal en zijn de kruispalen opgeruimd, dan nog blijft de schaduw van het kruis over de sabbat en over de tempel hangen. Het zal deze sabbat in Jeruzalem over niets anders gaan dan over het kruis van Jezus van Nazaret. Over zijn sterven en wat de gevolgen daarvan zijn.

En dan heeft Johannes het niet eens over het gescheurde tempelgordijn. Of over de aardbeving, waardoor tal van graven van heiligen opengaan. Waarvan de andere evangelisten vertellen.

Kortom het kruis is onuitwisbaar. Het schrijnt en het schuurt. Tot vandaag aan toe. Maar goed, de Joden doen er alles aan om een kruisvrij pesachfeest te kunnen vieren. Ze wenden zich tot Pilatus met het verzoek of de benen van de kruiselingen gebroken en dan hun lichamen weggenomen kunnen worden.

Pilatus is nu heel welwillend tegenover het verzoek van de Joden. Een rustig feest is hem ook veel waard. En dan ik hij ook maar weer klaar met die zaak 'Jezus'. Hij geeft zijn soldaten de opdracht een eind te maken aan de kruisiging van de drie mannen: de koning van de Joden en zijn twee secondanten. En dan hun lichamen opruimen. Met een ijzeren staaf werden dan de onderbenen van de gekruisigden stukgeslagen. Zij konden zich dan niet meer ophijzen om een beetje lucht te krijgen. Binnen een kwartier stierven ze dan als gevolg van verstikking. Een uiterst wrede dood dus.

De soldaten doen dat bij de eerste gekruisigde. En bij de derde gekruisigde misdadiger. Ze gaan niet op het rijtje af. Die man in het midden laten ze nog even

hangen, deze koning van de Joden. De deugd hangt in het midden, nietwaar. Ze willen hem het langst laten lijden. Misschien is dat wel een eerbewijs voor Jezus, ook al zullen de soldaten dat niet zo bedoelen. Het kruis is een verhoging voor Jezus, een bijzondere troon.

Dan komen de soldaten tenslotte bij het kruis van Jezus. Ze kijken omhoog en ze constateren, dat hij al gestorven is. Ze hoeven zijn benen dan ook niet meer te breken. Die schending van het menselijke lichaam wordt deze Rechtvaardige, de Mensenzoon bespaard.

Wel steekt een van de soldaten zijn lange dunne lans in Jezus' zijde, schuin omhoog naar de hartstreek.

"Hij is echt dood! Kijk maar, dadelijk komt er bloed en water uit zijn lichaam." Het lichaamsvocht, dat zich in zijn borstkas heeft opgehoopt, stroomt eruit met bloed vermengd.

Dat is het steekhoudende bewijs, dat de Koning van Israël gestorven is. Daar gaat het in dit bijbelgedeelte om. We hoeven dat water en bloed, dat uit Jezus' lichaam vloeit, niet te vergeestelijken, wat wel vaak gebeurd is. Het zou dan verwijzen naar het bloed / de wijn bij het avondmaal en het water van de doop.

Nee, bloed en water ondertekenen zagezegd de overlijdensakte van de Koning van de Joden.

De Koning is echt gestorven!

3. Het getuigenis van de evangelist

Er treedt nu in het verhaal een getuige naar voren. Deze getuige stond erbij en heeft alles op Golgota van dichtbij gezien en meegemaakt. Tot in detail. Hij heeft de woorden en de beelden opgeslagen in zijn geheugen. En hij kan er tientallen jaren na dato nog steeds zonder mankeren over vertellen en het noteren in zijn evangelieboek.

De evangelist vertelt het hier weer op zijn eigen manier. Hij houdt zich op de achtergrond.

Hij wil niet met zijn naam in de krant of met zijn hoofd op het NOS-journaal. Hij zet zelfs zijn naam niet in zijn eigen boek. Het gaat hem niet om wíe die ooggetuige is bij name. Maar het gaat hem om wát die ooggetuige heeft gezien en betrouwbaar doorgeeft. Daar legt hij de nadruk op.

"Hiervan getuigt iemand die het zelf heeft gezien, en zijn getuigenis is betrouwbaar." (vs. 35a)

Op deze manier spreekt de evangelist vaker in zijn boek. Hij is bijvoorbeeld de leerling die door Jezus bijzonder geliefd wordt, die zich bij de paasmaaltijd aan zijn borst geworpen heeft en gevraagd, wie de verrader zou zijn.

Het getuige zijn is ook een belangrijk element in zijn boek. Zo was Johannes de Doper getuige van het eerste optreden van Jezus en van het neerdalen van de Heilige Geest in de gedaante van een duif.

"Daar is het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt." (Joh. 1:29)

En Jezus zelf noemde zich ook meer dan eens getuige van de woorden van zijn Vader in de hemel. Hij is de betrouwbare getuige, zie Openbaring 1:4,5.

Nu is Johannes ben Zebedeüs hier de kroongetuige van het kruis en het sterven van Jezus uit Nazaret, de koning van de Joden. Dat kunnen we uit alle gegevens die we hebben concluderen.

Johannes, de evangelist, heeft de sterke innerlijke overtuiging dat zijn verhaal betrouwbaar is.

"Hij weet dat hij de waarheid spreekt..."

Dat is niet eigenwijs. Maar dat is het bewijs van de Heilige Geest die ook over hem is uitgestort. De Heilige Geest, van wie Jezus heeft gezegd bij de pesachmaaltijd:

"Later zal de pleitbezorger, de heilige Geest die de Vader jullie namens mij zal zenden, jullie alles duidelijk maken en alles in herinnering brengen wat ik tegen jullie gezegd heb." (Joh. 14:26)

Nu komen wij als hoorders en lezers ook in beeld. Wij zitten ook in dit verhaal. De gebeurtenissen op Golgota raken ook ons, u en mij. Wij kijken mee. Maar we moeten geen toeschouwer blijven van een afstand, veilig op de bank voor de tv als bij 'The Passion' gisteravond. Of als meeloper op twitter.

Het getuigenis van Johannes wil ons ook raken. Dat is de bedoeling van de evangelist.

"Hiervan getuigt iemand die het zelf heeft gezien, en zijn getuigenis is betrouwbaar. Hij weet dat hij de waarheid spreekt en wil dat ook u gelooft." (vs. 35)

Johannes wil dat ook u gelooft. De Geest van Jezus wil dat ook jij gelooft. Dat jij gelooft in Jezus Christus, de Zoon van God, de gekruisigde Koning van Israël. Die doelstelling van Johannes' evangelieboek zijn we de afgelopen weken al verschillende keren tegengekomen. Het gaat er Johannes om, dat de mensen werkelijk gaan geloven in Jezus Christus, het Lam van God dat de zonden van de wereld wegdraagt.

Hij wil dat ook u gelooft, gemeente van Baflo in 2014 op deze goede vrijdag. Opdat u door te geloven leeft door de naam van Jezus Christus, de gekruisigde.

4. De woorden van de Schrift

De apostel Johannes is vervuld van de Heilige Geest, zo werden we gewaar. Hij kan op deze manier als betrouwbare getuige de gebeurtenissen op Golgota ook trefzeker duiden vanuit de Schrift. Vanuit zijn hele Bijbel: de Wet, de Profeten en de Psalmen. Dat heeft hij van de Meester zelf geleerd na diens opstanding. Die heeft zijn leerlingen de Schriften leren lezen en verstaan. En de Heilige Geest leidt hem daarbij naar Jezus' belofte.

Johannes is daar gespitst op, dat de Schrift wordt vervuld in het lijden en het sterven van Jezus. Dat element komt in het bijbelgedeelte, dat we vanavond hebben gelezen, alleen al drie keer voor. Bij de verdeling van Jezus' kleren door de soldaten (vs. 24). Vlak voor zijn sterven, als Jezus weet dat alles volbracht is (vs. 28-30). En hier in onze tekst na de geverifieerde dood van Jezus (vs. 36,37).

Johannes heeft sowieso aandacht voor alles wat geschreven staat: zelfs Pilatus' opschrift op het kruis.

Johannes schrijft: *"Zo ging de Schrift in vervulling: 'Geen van zijn beenderen zal verbrijzeld worden.'"*

Dat is een combinatie van een psalmwoord en een voorschrift uit de wet van Mozes aangaande het lam dat op Pesach geslacht moet worden.
Psalm 34:20,21:

*"Al blijft de rechtvaardige niets bespaard,
de HEER zal hem steeds weer bevrijden.*

*Hij waakt zelfs over zijn beenderen,
niet één ervan wordt verbrijzeld."*

En Exodus 12:46, uit de voorschriften voor Pesach:

"Het maal moet worden gebruikt in het huis waarin het is klaargemaakt, je mag niets van het vlees buitenshuis brengen; de botten mag je niet breken."

Deze Schriftwoorden gaan in vervulling als de Koning sterft. Hoe ziet Johannes dat dan gebeuren?

God waakt in het bijzonder over de beenderen van deze Rechtvaardige (met een hoofdletter). God de HEER bewaart zijn Zoon Jezus aan het kruis om als een gaaf offerlam te kunnen dienen. Op de steekwond na blijft Jezus' lichaam gaaf en intact. Het lijden en sterven van de Koning bewijst zo de waarde en de kracht van zijn offer. God zelf verhindert dat het lichaam van Jezus geschonden wordt en bij het grof vuil wordt gezet, verwezen naar de asvaalt.

Jezus is immers het Lam van God dat de zonde van de wereld wegneemt. Dat ziet Johannes hier bewaarheid en bevestigd vanuit de Schrift. Daar zet hij dan nog een tweede woord uit de Bijbel naast.

"Een andere schrifttekst zegt: 'Zij zullen hun blik richten op hem die ze hebben doorstoken.'" (vs. 37)

Dit komt uit de profeten. Zacharia 12:10 in dit geval.

"Het huis van David en de inwoners van Jeruzalem echter zal ik vervullen met een geest van mededogen en inkeer. Ze zullen zich weer naar mij wenden, en over degene die ze hebben doorstoken, zullen ze weeklagen als bij de rouw om een enig kind; hun verdriet zal zo bitter zijn als het verdriet om een oudste zoon."

Een moeilijk bijbelwoord om te verstaan, zeker in verband met het sterven van Jezus. De verklaringen lopen nogal uiteen.

Wie richten nu hun blik nog op hem die ze hebben doorstoken? Dat zijn niet de Joden en hun leiders. Dat zijn hier op Golgota de Romeinse soldaten. Zij kijken naar Jezus op om te controleren of hij dood is.

Zelfs na zijn kruisdood trok Jezus nog de aandacht van de soldaten en van de getuigen bij het kruis. Normaal kijken de soldaten niet om naar misdadigers die op zo'n gruwelijke manier gestorven zijn. Nu wel.

De centurio die het bevel voert is diep onder de indruk van dit sterven van Jezus uit Nazaret. Zo sterft een Koning. Lucas vertelt:

"De centurio zag wat er gebeurd was en loofde God met de woorden: 'Werkelijk, deze mens was een rechtvaardige!'"

De blik van de soldaten, het getuigenis van Johannes en de woorden van de Schrift bevestigen het samen: Hier is een Koning gestorven, de Rechtvaardige. Jezus uit Nazaret, de Koning van de Joden en de Heer van de wereld.

"Werkelijk, deze mens was Gods Zoon!" (Marcus 12:39)

De Koning stierf voor ons. Gelooft u dat?

*"O kostbaar kruis, o wonder Gods,
waaraan de Prins der glorie stierf;*

.....

*Uw liefde is een groot geheim,
zij vraagt geheel mijn hart en ziel."* (Lb. 192:1,6)

Amen.